

ประกาศให้ใช้สัญญากรุงสยามกับอเมริกา

ลงวันที่ ๑๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๖๓ *

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราวุธ พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว จารัสเหนือเกล้าฯ สั่งว่า

ด้วยหนังสือสัญญาว่าด้วยทางพระราชไมตรี ทางค้าขาย แลการเดินเรือ ซึ่งได้แก้ไข หนังสือสัญญาแต่ก่อน ในระหว่างกรุงสยามกับสหปาลีรัฐอเมริกาฉบับ ๑ กับข้อความต่อท้าย สัญญาว่าด้วยอำนาจศาลที่จะใช้ชั่วคราวหนึ่งซึ่งกำหนดไว้ฉบับ ๑ นั้น อรรถราชทูตผู้มี อำนาจเต็มฝ่ายสยามกับผู้แทนอรรถมหาเสนาบดีผู้มีอำนาจเต็มฝ่ายอเมริกา ได้ลงชื่อกันไว้ ณ กรุงวอชิงตัน วันที่ ๑๖ ธันวาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๓ ฤกษ์ศักราช ๑๙๒๐ นั้น มีข้อสัญญากันว่าจะได้ใช้ตามหนังสือสัญญานี้ ตั้งแต่วันที่ได้แลกเปลี่ยนสัตยาบันต่อกันเป็นต้น สืบไป

หนังสือสัญญากับทั้งข้อความต่อท้ายสัญญาที่วานี้ได้มีพระราชสัตยาบัน ณ วันที่ ๒๙ เมษายนศกนี้แล้ว แลเปรสิเดนต์ วอชเรน ยี. ฮาร์ติง ประธานาธิบดีแห่งสหปาลีรัฐอเมริกา ได้กระทำสัตยาบัน ณ วันที่ ๖ พฤษภาคมศกนี้แล้วด้วย แลสัตยาบันทั้ง ๒ ฝ่ายนี้ เสนาบดี ว่าการต่างประเทศกับอรรถราชทูตอเมริกันได้แลกเปลี่ยนต่อกันที่ศาลาว่าการต่างประเทศ ณ กรุงเพทฯ วันนั้นเวลา ๕ นาฬิกาหลังเที่ยงเป็นกำหนดเวลาเริ่มใช้หนังสือสัญญานี้สืบไป

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ สั่งให้เจ้าพนักงานทุกกระทรวงทบวงกรม แลบรรดา ผู้ซึ่งมีการเกี่ยวข้องกับข้อความที่กล่าวไว้ในหนังสือสัญญา กับในข้อความต่อท้ายสัญญานี้ว่า ให้ถือตามกระทำตามความในสัญญาที่วานี้ทุกข้อทุกประการ ตั้งแต่นั้นเป็นต้นสืบไป

ประกาศมาแต่ ณ วันที่ ๑ กันยายน พระพุทธศักราช ๒๔๖๔ เป็นปีที่ ๑๒ ในรัชกาล ปัจจุบันนี้

* กองบรรณสาร กระทรวงการต่างประเทศ (เอกสารพิมพ์เป็นเล่ม)

หนังสือสัญญา

ระหว่างกรุงสยามกับสหปาลีรัฐอเมริกา^(๑)

ลงชื่อกันที่กรุงวอชิงตัน วันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๔๖๓

ได้แลกเปลี่ยนสัตยาบันกัน วันที่ ๑ กันยายน ๒๔๖๔

สมเด็จพระเจ้ากรุงสยามและประธานาธิบดีสหปาลีรัฐอเมริกา มีมโนรถที่จะกระทำให้ทางพระราชไมตรีและความเข้าใจอันดี ซึ่งมีต่อกันอยู่โดยผาสุกในระหว่างทั้ง ๒ ประเทศนั้นมั่นคงยิ่งขึ้น และเชื่อมั่นว่าทางที่จะให้สมความปรารถนาอันนี้ ไม่มีอย่างอื่นดียิ่งกว่าที่จะแก้ไขบรรดาหนังสือสัญญาที่ได้มีต่อกันอยู่แล้วมาแต่ก่อน จึงได้ตกลงจะกระทำการแก้ไขนั้นให้เป็นอันสำเร็จโดยถือเอาความยุติธรรมและให้ประโยชน์ซึ่งกันและกันโดยเสมอภาคย์เป็นหลัก และเพราะฉะนั้นจึงได้ทรงแต่งตั้งและแต่งตั้งผู้มีอำนาจเต็มทั้งสองฝ่ายคือ

ฝ่ายสมเด็จพระเจ้ากรุงสยามนั้น พระยาประภากรวงศ์ อรรคราชทูตพิเศษ ผู้มีอำนาจเต็มของกรุงสยาม ณ สหปาลีรัฐอเมริกา.

ฝ่ายประธานาธิบดีสหปาลีรัฐอเมริกานั้น นอร์แมน เอช. คาวิต ทำการแทนเสนาบดีว่าการต่างประเทศของสหปาลีรัฐอเมริกา ผู้ซึ่งเมื่อได้ส่งหนังสือมอบอำนาจให้ตรวจดูซึ่งกันและกันและได้เห็นเป็นอันถูกต้องแบบอย่างดีแล้ว ได้ปรึกษาตกลงกันทำสัญญาเป็นข้อดังต่อไปนี้ :

ข้อ ๑

กรุงสยามกับสหปาลีรัฐอเมริกา จะต้องมีความสงบราบคาบเรียบร้อยกันอยู่เสมอ และจะต้องเป็นไมตรีกันอยู่เป็นนิรันดร์ พลเมืองทุกคนในบังคับของประเทศที่ทำสัญญาใหญ่นี้ ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะต้องมีเสรีภาพที่จะเข้าไป และเดินทาง และอาศัยอยู่ในอาณาเขตรของประเทศอีกฝ่ายหนึ่ง และทำการค้าขายจะเป็นการขายซื้อมาก ๆ ฤขายซื้อปลีก็ทำตามทำการในทางศาสนา ทางศึกษา และทางทำการกุศล และเป็นเจ้าของฤเช่าฤอยู่ในเรือนโรงงานโรงเก็บสินค้าและร้านค้า และใช้ผู้นับรัธระแทนตัวตามที่ตนจะเลือกตั้ง

(๑) กองบรรณสาร กระทรวงการต่างประเทศ (เอกสารพิมพ์เป็นเล่ม)

และเช่าที่ดินสำหรับใช้เป็นที่อยู่อาศัยที่ค้าขาย ฤๅสำหรับการศาสนา และเพื่อประโยชน์ทำการ การกุศล ฤๅสำหรับเป็นสุสาน และทำการต่าง ๆ ทั่วไปอันเกี่ยวข้อง ฤๅจำเป็นในการค้าขาย โดยสม่าเสมอกันกับชาวเมือง ฤๅคนในบังคับของประเทศนั้น แต่ต้องยอมอยู่ใต้อำนาจ กฎหมายและข้อบังคับต่าง ๆ ซึ่งได้ตั้งไว้ในประเทศนั้นด้วย.

คนเหล่านี้จะไม่ต้องถูกบังคับโดยอ้างเหตุใด ๆ เป็นอันขาด ที่จะให้เสียค่าต่าง ๆ ฤๅภาษีอากรภายในอย่างใด ๆ นอกจากฤๅยิ่งกว่าที่ชาวเมืองของประเทศนั้นได้เคยเสียอยู่ ฤๅ จะได้เสียต่อไป.

พลเมืองฤๅคนในบังคับของประเทศที่ทำสัญญาใหญ่นี้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง เมื่ออยู่ใน อาณาเขตของประเทศอีกฝ่ายหนึ่งนั้น จะต้องได้รับความคุ้มครองป้องกันเป็นนิจอย่างย้ง สำหรับกายตัวและทรัพย์สินสมบัติ และในส่วนนี้จะต้องมีสิทธิ์และประโยชน์เช่นเดียวกับที่ได้ ให้มีแก่ชาวเมืองฤๅคนในบังคับของประเทศนั้น เมื่อได้ยอมตัวอยู่ในใต้ลักษณะต่าง ๆ ซึ่งมี บังคับไว้สำหรับชาวเมืองฤๅคนในบังคับของประเทศนั้น.

แต่คนเหล่านี้เมื่ออยู่ในประเทศนั้น ต้องได้รับความยกเว้นจากการเกณฑ์เป็นทหาร ทางบกฤๅทางน้ำ ในกองทหารประจำการสามัญฤๅในกองทหารประจำชาติ ฤๅในเหล่าทหาร มิลิตีเรีย และยกเว้นจากการต้องส่งเสียเงินโดยประการต่าง ๆ อันบังคับให้เสียแทนการเกณฑ์ ตัวเป็นทหาร และยกเว้นจากการต้องออกเงินให้กู้ยืมชนิดที่เป็นบังคับฤๅการเรียกเกณฑ์เอา เงินฤๅออกเงินเพื่อแก่การทหารอย่างใด ๆ ทั้งสิ้น.

พลเมืองและคน ในบังคับของประเทศที่ทำสัญญาใหญ่นี้ทั้ง ๒ ฝ่าย เมื่ออยู่ใน อาณาเขตฤๅในเมืองขึ้นของประเทศนั้น ๆ จะต้องมีเสรีภาพโดยเต็มในทางถือศาสนา ได้ตาม ชอบใจตน และเมื่อปฏิบัติตามกฎหมายและกฎข้อบังคับต่าง ๆ ในส่วนนั้นแล้ว จะต้องมี สิทธิสำหรับปฏิบัติและกระทำพิธีการต่าง ๆ ตามลัทธิโดยเจียม ๆ เป็นการเคารพตัวฤๅรวมกัน ทำเป็นหมู่เหล่าเปิดเผยก็ได้.

ข้อ ๒

บรรดาเคหะสถาน โรงเก็บของ โรงทำงาน และร้าน และสมบัติอย่างอื่น ๆ ทั้งหลาย ของพลเมือง ฤๅของคนในบังคับของประเทศที่ทำสัญญาใหญ่นี้ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด ซึ่งอยู่ใน

อาณาเขตของประเทศอีกฝ่ายหนึ่ง รวมทั้งสถานที่ต่าง ๆ อันเกี่ยวข้องซึ่งใช้สำหรับเป็นที่อยู่
 ฤๅสำหรับการค้าขายก็ตนั้น ต้องให้นับถือว่าเป็นที่มีเจ้าของอยู่ทั้งสิ้น ห้ามมิให้เข้าไปตรวจ
 ฤๅค้นสถานที่เหล่านั้นแห่งหนึ่งแห่งใดฤๅตรวจสอบสรรพสมุทหนั่งสื่อฤๅบาณูชีไนนั้น เว้นไว้
 แต่ที่จะกระทำตามลักษณะและตามแบบระเบียบที่มีบัญญัติไว้ในกฎหมายและกฎข้อบังคับต่างๆ
 สำหรับชาวเมืองของประเทศนั้น.

ข้อ ๓

ในระหว่างอาณาเขตและเมืองขึ้นของทั้ง ๒ ฝ่ายที่ได้ทำสัญญาขึ้น จะต้องยอมให้ม
 การค้าขายและการเดินเรือไปมาได้โดยสะดวกเต็มที่ทั้งหมด เสมอกันทั้ง ๒ ฝ่าย.

พลเมืองฤๅคนในบังคับของประเทศที่ทำสัญญาใหญ่นี้ ต่างฝ่ายถ้อยที่ต้องไปมา
 หากันได้ตามอำเภอใจโดยสะดวกและปราศจากภยันตราย พร้อมกับกำปั่นและสินค้ายังท่าและ
 ลำน้ำทุกแห่งในอาณาเขตและเมืองขึ้นของอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งได้เปิดให้มีการค้าขายและการ
 เดินเรือต่อเมืองต่างประเทศอยู่แล้ว ฤๅที่จะได้เปิดต่อไปภายหน้า ยกเว้นเสียแต่สินค้าที่เป็น
 สุราจนฤๅกลั่นฤๅหมัก ฤๅสุราประกอบด้วยอัลกอฮอล์และน้ำอัลกอฮอล์ และฝิ่นและสิ่งที่ทำ
 จากฝิ่น และโคกะอิน เฮโรอิน และยาเมาอื่น ๆ ซึ่งอยู่ในความเห็นควรห้ามที่กำหนดไว้ใน
 หนังสือสัญญาระหว่างนานาประเทศว่าด้วยฝิ่น ทำที่กรุงเฮก เมื่อวันที่ ๒๓ มกราคม ค.ศ.
 ๑๙๑๒ และสรรพาวุธและเครื่องอาวุธต่าง ๆ แต่การค้าขายของเหล่านี้ประเทศฝ่ายหนึ่ง
 ฝ่ายใดที่ทำสัญญานี้ยอมมีอำนาจซึ่งไม่ขัดกับลักษณะว่าด้วยประเทศที่โปรดให้ได้ประโยชน์อย่าง
 ยิ่ง ที่จะทำข้อบังคับและจำกัดการค้าขายนั้นได้ตามชอบใจภายในอาณาเขตและเมืองขึ้นของ
 ประเทศนั้น อนึ่ง การที่บุคคลฤๅพวกใด ๆ เอาสินค้าที่ได้เกิดขึ้นฤๅได้ทำขึ้นในประเทศที่ทำ
 สัญญาใหญ่นี้ฝ่ายหนึ่งขายฤๅขายต่อภายในอาณาเขตฤๅเมืองขึ้นของอีกฝ่ายหนึ่งนั้น จะต้อง
 ยกเว้นจากความจำกัดและขีดขั้นต่าง ๆ ของรัฐบาล ซึ่งเป็นความมุ่งหมายฤๅใช้กันอยู่เพื่อจะ
 ตั้งฤๅเพื่อบำรุงการผูกขาดฤๅการผูกขาดอย่างใด ๆ สำหรับเป็นผลกำไรของรัฐบาลฤๅของ
 บุคคลฤๅของพวกอันหนึ่งนั้น.

ข้อ ๔

พลเมืองฤๅคนในบังคับของประเทศที่ทำสัญญาใหญ่^๕ ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดจะต้องมีเสรีภาพที่จะไปยังศาลยุติธรรมของประเทศอีกฝ่ายหนึ่งได้เสมอ เพื่อเรียกร้องฤๅป้องกันสิทธิของตน และจะต้องมีเสรีภาพเท่าเทียมกันกับชาวเมืองฤๅคนในบังคับของประเทศนั้น และกับพลเมืองฤๅคนในบังคับของประเทศที่โปรดให้ได้ประโยชน์อย่างยิ่งในการที่จะเลือกและใช้ผู้รู้กฎหมายฤๅทนายความฤๅผู้แทนสำหรับให้ไปทำการเรียกร้องฤๅป้องกันสิทธิของตนต่อหน้าศาลนั้น ๆ การที่ชาวอเมริกันจะได้เข้าไปทำการเหล่านี้ติดต่อกับศาลยุติธรรมในกรุงสยามนั้นจะต้องไม่ถูกลักษณะฤๅความบังคับอย่างใด ๆ ซึ่งไม่ได้ใช้สำหรับชาวเมืองฤๅคนในบังคับซึ่งเป็นพลเมืองฤๅสำหรับพลเมืองฤๅคนในบังคับของประเทศที่โปรดให้ได้ประโยชน์อย่างยิ่งนั้น.

ข้อ ๕

บริษัทจำกัดสินใช้ และบริษัทหุ้นส่วนอย่างอื่น ๆ และสมาคมซึ่งได้ตั้งขึ้นแล้ว และซึ่งจะตั้งขึ้นในภายหน้าตามกฎหมายของฝ่ายใด ๆ และมีถิ่นฐานอยู่ในที่ดินแดนของฝ่ายนั้น ๆ จะได้รับอนุญาตในที่ดินแดนของอีกฝ่ายหนึ่ง ให้มีสิทธิฤๅอำนาจอันชอบธรรมและขึ้นศาลเป็นโจทย์ฤๅจำเลยได้ตามกฎหมายของอีกฝ่ายหนึ่งนั้น.

อนึ่ง จะต้องไม่มีลักษณะข้อยกเว้นฤๅบังคับต่อบริษัทฤๅสมาคมอเมริกันซึ่งไม่มีสำหรับบริษัทและสมาคมของชาวสยาม ฤๅสำหรับบริษัทและหุ้นส่วนแห่งประเทศที่โปรดให้ได้ประโยชน์อย่างยิ่ง ในการที่จะขึ้นศาลยุติธรรมในประเทศสยาม.

ข้อ ๖

พลเมืองฤๅคนในบังคับของประเทศที่ทำสัญญาใหญ่^๕ ต่างฝ่ายถ้อยที่ต้องได้รับประโยชน์ในดินแดนและอาณาเขตร์ของอีกฝ่ายหนึ่งเสมอเหมือนกับชาวเมืองฤๅคนในบังคับของประเทศนั้น และเสมอเหมือนกันกับพลเมืองฤๅคนในบังคับของประเทศที่โปรดให้ได้ประโยชน์อย่างยิ่งในการที่จ้าง ซึ่งเกี่ยวข้องกัภวิชาชีพที่ผ่านด่านภายใน ในการเก็บสินค้าไว้ที่โรงพัก ในเงินอนุญาต^๕ ก่อการการค้าขาย ในการช่วยเหลือหนุนให้สะดวก ในการตรวจและตีราคาสินค้า.

๖

ข้อ ๖

สหประชาชาติอเมริกานับถือว่า กรุงเทพมหานครมีอิทธิพลในการตั้งปวง ซึ่งเกี่ยวข้องพิกัก อัตรารับภาษีเข้าออก การคืนภาษีสินค้ากลับออกไปนอกเมือง และสรรพากรผ่านค่าภาษีภายใน และช่วยสาอากรอื่น ๆ ทั้งปวง มีลักษณะเป็นข้อสำคัญว่าจะต้องประพฤติกให้เป็นผลเสมอเหมือนประเทศอื่น ๆ ในข้อเหล่านี้แล้ว สหประชาชาติอเมริกายอมให้กรุงเทพมหานครเพิ่มอัตรารภาษีให้สูงขึ้นกว่าที่ได้กำหนดไว้ในสัญญาซึ่งมีอยู่ในปัจจุบันนี้ มีลักษณะเป็นข้อสำคัญอีกต่อไปว่าประเทศอื่น ๆ ที่มีสิทธิจะรับผลประโยชน์ตามพิกักภาษีที่มีอยู่นี้ ยอมให้เพิ่มอัตรารภาษีเช่นนี้โดยเต็มใจ และไม่ขอผลประโยชน์แลกเปลี่ยนอย่างใดด้วย.

ข้อ ๗

ในการเรือเข้าออก หยุดทอดสมอบรรทุกและขนสินค้าลงเรือขึ้นจากเรือ ที่ท่าเรือ ที่หน้าท่าเรือ ที่ทางเรือเดิน ที่วางท่าเรือที่ลำนาวของประเทศทั้ง ๒ นี้ จะต้องไม่ให้ผลประโยชน์แก่เรือของประเทศอื่น ซึ่งจะไม่ให้ผลประโยชน์เช่นนี้แก่เรือของประเทศอีกฝ่ายหนึ่งด้วย ความตั้งใจของประเทศทั้ง ๒ ที่ทำสัญญาในข้อนี้เห็นว่า เรือของประเทศทั้ง ๒ ฝ่ายจะต้องได้รับผลประโยชน์เท่ากันกับที่ให้แก่เรือของประเทศที่โปรดให้ได้ประโยชน์อย่างยิ่ง.

ข้อ ๘

การค้าขายชายทะเลของประเทศทั้ง ๒ ที่ทำสัญญากันนั้น ยกเว้นจากข้อความในสัญญาฉบับนี้ และจะต้องจัดการตามกฎหมายและข้อบังคับของสหประชาชาติอเมริกาและของประเทศสยามนั่นเอง เป็นอันเข้าใจกันว่า พลเมืองของสหประชาชาติอเมริกา อยู่ในดินแดนและพระราชอาณาเขตร์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้ากรุงสยามและพลเมืองทุกคนในบังคับสยาม อยู่ในดินแดนและอาณาเขตร์ของสหประชาชาติอเมริกาจะได้มีสิทธิในการอันนี้ที่พลเมืองทุกคนในบังคับประเทศอื่น ๆ ได้รับก็จะได้รับตามกฎหมาย, กฎ และข้อบังคับเหล่านั้น.

ข้อ ๙

เรือรบเรือค้าขายลำใด ๆ ของประเทศที่ทำสัญญาใหญ่นี้ ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งซึ่งถูกพายุฤดูมีเหตุทุกขภัยอย่างอื่น ๆ จำเป็นต้องเข้ากำบังอาศัยในท่าเรือแห่งหนึ่งของประเทศอีก

ฝ่ายหนึ่งแล้วต้องมีเสรีภาพในการที่จะแต่งเรือใหม่ ณ ที่นั้น ในการที่จะหาเสบียงอาหารที่จำเป็นทุกอย่าง และในการที่จะออกเรือไปในทะเลอีกนั้นโดยไม่ต้องใช้ค่าธรรมเนียมอันใดยิ่งกว่าที่เรือของประเทศนั้นจะพึงต้องใช้ แต่อย่างไร ๆ ก็ดี ถ้าเป็นการที่นายเรือค้าขายจำเป็นจะต้องจำหน่ายสินค้าส่วนหนึ่งเพื่อที่จะได้เงินมาใช้จ่ายแล้ว นายเรือจะต้องทำตามข้อบังคับและพิทักษ์ภายในท้องที่ซึ่งนายเรือได้ไปถึงอยู่นั้นด้วย.

ถ้าเรือรบฤาเรือสินค้าใดลำหนึ่งของประเทศที่ทำสัญญาใหญ่นี้ ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งได้ติดสินถู้อับปางตามฝั่งทะเลของอีกฝ่ายหนึ่ง เจ้าพนักงานท้องที่ต้องรีบบอกเหตุที่เกิดขึ้นแก่พนักงานกงสุลของประเทศอีกฝ่ายหนึ่งที่อยู่ในตำบลนั้น ฤาพนักงานกงสุลที่อยู่ในตำบลที่ใกล้เคียงที่สุด.

ถ้าเป็นฤาเรือที่ติดสินถู้อับปางเช่นนี้กับทั้งเครื่องภาชนะใช้สอยทั้งปวงสำหรับเรือและเครื่องเรือทุกอย่าง กับสิ่งของและสินค้าที่ช่วยมาได้จากเรือ ทั้งของสิ่งใด ๆ ซึ่งหากได้ทั้งลงทะเลฤาเงินที่ได้จากการขายของนั้น ๆ กับทั้งหนังสือที่ค้นพบบนเรือซึ่งได้ติดสินถู้อับปางทั้งปวงเช่นว่านี้ ต้องส่งคืนให้แก่เจ้าของเรือฤาผู้รับฐานะเจ้าของเรือในเวลาที่มาเรียกรับไป.

ถ้าเจ้าของเรือฤาผู้รับฐานะเช่นนี้ไม่อยู่ ณ ที่ตำบลนั้นแล้ว สมบัติที่เข้ามาแล้วฤาเงินที่ได้จากการจำหน่ายสมบัตินั้น ๆ และหนังสือที่ค้นพบบนเรือนั้น ต้องส่งให้แก่พนักงานกงสุลผู้มีหน้าที่ของประเทศซึ่งเป็นเจ้าของเรือที่อับปางฤาติดสินนั้น ต่อเมื่อพนักงานกงสุลมาขอรับจะรับไปภายในเวลาซึ่งกำหนดไว้ในกฎหมาย, กฎ และข้อบังคับของประเทศที่เรือมาอับปางฤาติดสินอยู่นั้น และพนักงานกงสุลเช่นว่านี้ก็ดี เจ้าของเรือฤาผู้รับฐานะเช่นว่านี้ก็ดี จะพึงต้องใช้เงินแต่เพียงเป็นค่าใช้จ่ายในการเก็บรักษาสมบัตินั้น กับทั้งค่าใช้จ่ายในการช่วยเรือฤาค่าใช้จ่ายในการอื่น ๆ ซึ่งจะพึงต้องใช้เหมือนกันในการอับปางของเรือสำหรับประเทศนั้นเอง.

สิ่งของและสินค้าที่ช่วยมาได้จากการอับปางนั้น ต้องคงไว้ไม่เก็บภาษีศุลกากรทุกอย่าง ยกเสียแต่ที่ได้ปรากฏชัดว่า เจ้าของเอาของนั้นไปจำหน่ายให้คนในเมืองใช้สอยจึงจะต้องเสียภาษีตามธรรมเนียม.

ในการที่เรือของพลเมืองฤาคนในบังคับประเทศที่ทำสัญญาใหญ่นี้ ฝ่ายหนึ่งได้ถูกพายุพัดเข้าไปติดสินถู้อับปางอยู่ในดินแดนและอาณาเขตร์ของประเทศอีกฝ่ายหนึ่ง ถ้า

เจ้าของเรือฤๅผู้รับฐานะเจ้าของเรือนนี้ไม่ได้อยู่ ณ ที่นั้น พนักงานกงสุลผู้มีหน้าที่ของประเทศ
ซึ่งทำสัญญาใหญ่และซึ่งเป็นเจ้าของเรือมีอำนาจที่จะเข้าช่วยเป็นพระว่ากล่าว เพื่อให้ได้
ช่วยเกื้อหนุนแก่พลเมืองฤๅคนในบังคับประเทศของตนตามการที่จำเป็น ถ้าเจ้าของเรือฤๅ
ผู้รับฐานะเจ้าของเรือนอยู่ ณ ที่นั้น ต้องให้พนักงานกงสุลช่วยตั้งว่ามานี้ ก็ช่วยได้เหมือนกัน.

ข้อ ๑๑

เรือรบของประเทศที่ทำสัญญาใหญ่ ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะเข้าจะอยู่ และจะซ่อมเรือ
ในท่าเรือและที่แห่งใด ในประเทศอีกฝ่ายหนึ่งซึ่งยอมให้เรือรบของประเทศอื่นใด ๆ เข้าไป
ได้แล้ว เรือรบทั้งหลายต้องยอมทำตามข้อบังคับทั้งหลายในที่นั้นด้วยเช่นเดียวกัน และมี
เกียรติยศมีผลประโยชน์และการยกเว้นเหมือนกันกับที่ให้มีอยู่ในบัดนี้ ฤๅจะได้ให้มีต่อไป
ภายหน้าแก่บรรดาเรือรบของประเทศอื่นประเทศใดประเทศหนึ่งด้วย.

ข้อ ๑๒

ในการที่เกี่ยวกับเปเตนต์ เครื่องหมายการค้าขาย ยี่ห้อค้าขายกรรมสิทธิ์ในแบบอย่าง
ต่าง ๆ และในสำเนาทางปวงนั้น พลเมืองฤๅคนในบังคับของประเทศที่ทำสัญญาใหญ่ ฝ่ายใด
ฝ่ายหนึ่งเมื่อได้กระทำการตามวิธีซึ่งกำหนดไว้ในกฎหมายแล้ว จะต้องได้รับความคุ้มครอง
ป้องกันในดินแดนและอาณาเขตร์ของอีกฝ่ายหนึ่งเสมอเหมือนกับชาวเมืองฤๅคนในบังคับ
ของประเทศนั้น ฤๅพลเมืองฤๅคนในบังคับของประเทศซึ่งโปรดให้ได้ประโยชน์ใหญ่ยิ่ง.

ข้อ ๑๓

ประเทศที่ทำสัญญาใหญ่ ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะตั้งกงสุลเยเนอราลกงสุล ไวสกงสุล
และพนักงานกงสุลทั้งหลายให้ไปอยู่ ณ เมืองและท่าเรือ ในดินแดนและอาณาเขตร์ของ
ประเทศอีกฝ่ายหนึ่งซึ่งได้ยอมให้พนักงานอย่างเดียวกันของประเทศอื่นใด ๆ ไปตั้งอยู่ก็ได้.

แต่อย่างไรก็ดี พนักงานกงสุลที่ว่านี้จะต้องไม่เข้าทำการตามตำแหน่งจนกว่าจะได้รับ
อนุมัติและความยอมรับของรัฐบาลซึ่งตนไปประจำอยู่ด้วย.

พนักงานกงสุลทั้งหลายนี้ จะต้องทำการตามอำนาจได้และมีเกียรติยศมีประโยชน์
และการยกเว้นทุกอย่าง ซึ่งให้มีอยู่ฤๅจะได้ให้มีแก่พนักงานกงสุลทั้งหลายของประเทศซึ่ง
โปรดให้ได้ประโยชน์อย่างยิ่ง.

ข้อ ๑๔

ถ้าคนในบังคับสยามคนใดคนหนึ่งถึงแก่กรรมในสหพันธรัฐอเมริกา ฤาพลเมืองสหพันธรัฐอเมริกาคือคนหนึ่งถึงแก่กรรมในกรุงสยามโดยไม่มีผู้ใดรับมรดกที่คนรู้จักในประเทศที่ถึงแก่กรรมนั้น ฤามีได้ตั้งผู้จัดการมรดกไว้ เจ้าพนักงานท้องถิ่นที่ผู้นำที่ตองแจ้งความแก่พนักงานกงสุลของประเทศของผู้ถึงแก่กรรม ซึ่งอยู่ใกล้เคียงที่สุดทันที เพื่อจะได้รับแจ้งความที่ควรแจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบโดยเร็ว.

ถ้าพลเมืองฤาคนในบังคับคนใดคนหนึ่งของประเทศที่ทำสัญญาใหญ่นี้ ถึงแก่กรรมในดินแดนของอีกฝ่ายหนึ่งโดยมิได้ทำหนังสือแสดงประสงค์ฤาพินัยกรรมไว้ กงสุลเยเนอรัล กงสุล ไวสกงสุล ฤาพนักงานกงสุลอื่นใด ๆ ของประเทศของผู้ถึงแก่กรรม ฤาถ้าไม่มีอยู่ ผู้แทนของกงสุลเยเนอรัล กงสุล ไวสกงสุล ฤาพนักงานกงสุลที่วันต้องจัดการรักษาทรัพย์สมบัติของผู้ถึงแก่กรรมไว้เพื่อประโยชน์ของผู้ที่มีสิทธิจะรับมรดกตามกฎหมายและเจ้าหน้าตามแต่กฎหมายของบ้านเมืองจะอนุญาตให้กระทำเพียงใด ในระหว่างเวลาที่ยังมีได้ตั้งผู้จัดการมรดก และจนกว่าศาลจะได้สั่งอนุญาตให้จัดการมรดก.

ข้อ ๑๕

ประเทศที่ทำสัญญาใหญ่นี้ทั้ง ๒ ฝ่าย ยอมตกลงกันว่าข้อความในสัญญานี้ต้องไม่ขัดขวางฤาบล้างฤาแก้ไขโดยประการใดประการหนึ่งในกฎหมายและข้อบังคับต่าง ๆ ซึ่งว่าด้วยการค้าขาย ว่าด้วยการแปลงชาติ ว่าด้วยคนเข้ามาในอาณาเขตร์ ว่าด้วยการตำรวจ และว่าด้วยการรักษาความสงบแห่งสาธารณชนที่ใช้อยู่ในขณะนั้นฤาที่จะประกาศใช้สืบไปในดินแดนฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งแห่งประเทศทั้ง ๒ นี้.

ข้อ ๑๖

ตั้งแต่วันที่ได้แลกเปลี่ยนหนังสือสัตยาบันกันแล้ว หนังสือสัญญานี้ต้องใช้แทนหนังสือสัญญาทางไมตรีและการค้าขายซึ่งได้ลงชื่อกันที่กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ ๒๐ มีนาคม ค.ศ. ๑๘๓๓ (พ.ศ. ๒๓๗๕)^(๒) หนังสือสัญญาทางไมตรีและการค้าขายซึ่งได้ลงชื่อกันที่กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ค.ศ. ๑๘๕๖ (พ.ศ. ๒๓๙๘)^(๓) และหนังสือสัญญาจัดการค้าขายสุรา

(๒) หนังสือชุดประมวลสนธิสัญญาของประเทศไทย เล่ม ๑ หน้า ๑๕๓

(๓) หนังสือชุดประมวลสนธิสัญญาของประเทศไทย เล่ม ๑ หน้า ๑๘

ในกรุงสยามซึ่งได้ลงชื่อกันที่กรุงวอชิงตัน เมื่อวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ค.ศ. ๑๘๘๔ (พ.ศ. ๒๔๒๗) กับทั้งหนังสือสัญญาและความยินยอมตกลงทั้งปวงอันเนื่องมาจากหนังสือสัญญาที่ได้ลงชื่อกันแล้ว ฤๅที่มีอยู่แล้วระหว่างประเทศที่ทำหนังสือสัญญาใหญ่นี้ และตั้งแต่วันที่เกี่ยวกันนั้นเป็นต้นไปหนังสือสัญญาและข้อตกลงทั้งหลายนี้เป็นอันเลิก ไม่เป็นเครื่องผูกพันแก่กันอีกสืบไป.

ข้อ ๑๗

หนังสือสัญญานี้ต้องใช้กันตั้งแต่วันที่ได้แลกเปลี่ยนหนังสือสัตยาบัน และจะใช้ได้อยู่มีกำหนดสิบปีนับตั้งแต่วันนั้น.

ถ้าประเทศที่ทำสัญญาใหญ่นี้ ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่แจ้งความประสงค์ที่จะเลิกสัญญาสืบสองเดือนก่อนสิ้นกำหนดสิบปีทีกล่าวมาแล้วนั้น สัญญานี้จะใช้ได้ต่อไปจนกว่าจะสิ้นกำหนดปีหนึ่งตั้งแต่วันที่ประเทศที่ทำสัญญาใหญ่นี้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง จะได้บอกว่าจะเลิกสัญญานี้เสีย.

ถึงอย่างไรก็ดี ประเทศที่ทำสัญญานี้ตกลงกันโดยแน่นอนว่าการที่บอกเลิกสัญญานี้เสียนี้ ไม่หมายความว่าต้องกลับคืนมาใช้หนังสือสัญญาและข้อตกลงข้อใดข้อหนึ่งที่กล่าวมาในข้อ ๑๖ ข้างบนนี้.

ข้อ ๑๘

หนังสือสัญญานี้จะต้องทำสัตยาบันต่อกันและจะต้องแลกเปลี่ยนหนังสือสัตยาบันกันที่กรุงวอชิงตันฤๅที่กรุงเทพฯ แห่งใดแห่งหนึ่งโดยเร็วที่จะกระทำได้.

ในการที่จะทำให้เป็นหลักฐานมั่นคงผู้มีอำนาจเต็มทั้ง ๒ ฝ่ายได้ลงชื่อและประทับตราหนังสือสัญญานี้ไว้เป็นสำคัญ.

หนังสือสัญญานี้ได้ทำ ณ กรุงวอชิงตัน เมื่อวันที่ ๑๖ เดือน ธันวาคม พระพุทธศักราช สองพันสี่ร้อยหกสิบสาม ตรงกับวันที่ ๑๖ เดือน คีเซมเบอร์ อฤศตศักราช พันเก้าร้อยยี่สิบ.

(ประทับตราและลงชื่อ) **ประกากรวงศ์**
(ประทับตราและลงชื่อ) **นอร์มัน เอช. ทาวีส**

ข้อความต่อท้ายสัญญา

โปรโตคอลว่าด้วยอำนาจศาลสำหรับใช้แก่คนอเมริกัน และคนอื่น ๆ ที่สมควรอยู่ในบ่อนอกอเมริกันในกรุงเทพฯ

ในขณะที่เมื่อจะลงชื่อกันวันนี้ ในหนังสือสัญญาใหม่ว่าด้วยทางพระราชไมตรี, การค้าขาย และการเดินเรือ ในระหว่างกรุงเทพฯกับสหปาลีรัฐอเมริกานั้น ผู้มีอำนาจเต็มของประเทศที่ทำสัญญากันนี้ได้ยินยอมตกลงกันดังต่อไปนี้:

ข้อ ๑

วิธีอำนาจศาลซึ่งได้ตั้งไว้ในกรุงเทพฯแต่ก่อนมานับตั้งสำหรับใช้ต่อคนชาวเมืองสหปาลีรัฐอเมริกาก็ กับทั้งอำนาจและความยกเว้นซึ่งคนชาวเมืองสหปาลีรัฐอเมริกาเคยได้มีอยู่บัดนี้ว่า เป็นส่วนๆเป็นของสำหรับกับวิธีอำนาจศาลที่กล่าวนั้น ต้องเป็นอันเลิกขาดและสิ้นสุดลง ณ วันที่ได้แลกเปลี่ยนสัตยาบันของสัญญาที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว ตั้งแต่นั้นสืบไป บรรดาคนชาวเมืองสหปาลีรัฐอเมริกาก็ บริษัทๆพวกหุ้นส่วนๆสมาคมทั้งหลายก็ดี ซึ่งสมควรอยู่ในความบ่อนอกอเมริกันในกรุงเทพฯนั้น ต้องอยู่ในอำนาจศาลฝ่ายสยาม.

ข้อ ๒

ตั้งแต่นั้นไปจนเวลาที่ประกาศใช้ประมวลกฎหมายฝ่ายสยามทั้งหลาย กล่าวคือประมวลกฎหมายอาญา, ประมวลกฎหมายแพ่งกับการค้าขาย, ประมวลกฎหมายกระบวนพิจารณาเกี่ยวกับพระธรรมนูญศาลทั้งหลายนี้ กับมีกำหนดไม่เกินกว่าห้าปีภายหลังจากนั้น ฝ่ายสหปาลีรัฐได้เห็นสมควรที่จะกระทำเพื่อประโยชน์ในการยุติธรรมเมื่อใด ก็ให้ทูตเอกสูงสุดเขียนเป็นหนังสือถึงผู้พิพากษาแห่งซึ่งพิจารณาความค้างอยู่ยังไม่แล้วในคดีที่คนชาวเมืองอเมริกัน ฤ็บริษัท ฤ็พวกหุ้นส่วน ฤ็สมาคมที่สมควรอยู่ในบ่อนอกอเมริกันเป็นจำเลย ฤ็ผู้ต้องหาใน คดีที่ชำระค้างอยู่ในศาลสยามใด ๆ ก็ได้ ยกไว้แต่ศาลฎีกาจึงถอนไม่ได้.

คดีเช่นนั้นเมื่อถอนแล้วจะได้อำนาจมาให้พนักงานทูตเอกสูงสุดพิจารณาตัดสิน อำนาจศาลฝ่ายสยามในคดีเช่นนั้น จะไม่มีแต่ขณะนั้นไป คดีใด ๆ ที่ได้ถอนแล้วตั้งนี้ พนักงานทูตและ

กงสุลจะได้อำนาจให้สำเร็จไปตามกฎหมายอเมริกันที่สมควรจะใช้ได้ ยกไว้แต่คดีความนั้น จะมีข้อบังคับไว้อยู่ในประมวลกฎหมายทั้งหลายของกรุงสยามซึ่งได้ประกาศใช้แล้ว และ เนื้อความในบทกฎหมายนั้นได้แจ้งความให้สถานทูตอเมริกา ณ กรุงเพทฯทราบแล้ว อำนาจ ฤทธิกรรมสิทธิ์ที่คู่ความจะได้ฤทธิจะเสียนั้น จะต้องเป็นไปตามกฎหมายไทย.

เพื่อประโยชน์ที่จะชำระคดีเช่นว่านี้ กับทั้งที่จะบังคับตามคำพิพากษาซึ่งได้มีในคดี เช่นนี้ อำนาจศาลของทูตฤทธิกงสุลอเมริกันในกรุงสยามจะคงมีอยู่ต่อไป.

ถ้าสหปาลีรัฐอเมริกาคิดเห็นภายในเวลาอันสมควรตั้งแต่วันประกาศใช้ประมวลกฎหมายทั้งหลายที่กล่าวแล้ว ว่ามีข้อรังเกียจอยู่ในประมวลกฎหมายอาญา, ประมวลกฎหมายแพ่ง และการค้าขาย, ประมวลกฎหมายกระบวนพิจารณา และพระธรรมนูญศาลทั้งหลาย นั้นแล้ว รัฐบาลสยามจะพยายามที่จะแก้ไขข้อรังเกียจเช่นนั้นด้วย.

ข้อ ๓

คนชาวเมืองสหปาลีรัฐอเมริกา ฤทธิบริษัท ฤทธิพวกหุ้นส่วน ฤทธิสมาคมซึ่งสมควรอยู่ในป้องกันของอเมริกันที่เป็นคู่ความนั้น จะร้องอุทธรณ์ คดีคำพิพากษาของศาลซึ่งพิจารณาคดีชั้นแรกแล้ว ศาลอุทธรณ์ ณ กรุงเพทฯ จะต้องพิจารณาพิพากษาคดีนั้น.

การอุทธรณ์ในบ่อนหากฎหมายนั้น จะต้องร้องอุทธรณ์คำพิพากษาศาลอุทธรณ์ต่อศาลฎีกา.

คนชาวเมืองสหปาลีรัฐอเมริกา ฤทธิบริษัท ฤทธิพวกหุ้นส่วน ฤทธิสมาคมซึ่งสมควรอยู่ในป้องกันของอเมริกันที่เป็นจำเลย ฤทธิผู้ต้องหาในคดีที่เกิดขึ้นในหัวเมืองทั้งหลายนั้น จะร้องขอย้ายศาลก็ได้ ถ้าศาลเห็นว่าควรย้ายแล้ว การพิจารณาคดีนั้นต้องชำระ ณ กรุงเพทฯ ฤทธิให้ผู้พิพากษาแห่งศาลในกรุงเพทฯ ชำระคดีนั้น.

ข้อ ๔

ในการที่จะป้องกันความยากลำบากอันจะเกิดขึ้นได้ในการเปลี่ยนแปลงย้ายอำนาจศาลตามความที่คิดไว้ในสัญญาโปรโตคอลนี้ ได้ยินยอมตกลงกันแล้วว่า :

ประการที่ ๑ บรรดาคดีทั้งหลายที่ฟ้องกันภายหลังวันแลกเปลี่ยนสัตยาบันแห่งหนังสือสัญญาที่กล่าวมาข้างต้นนี้ จะต้องยื่นฟ้องและพิพากษาในศาลสยาม ไม่เลือกกว่าเหตุที่เกิดขึ้นเป็นคดีนั้นจะมีขึ้นก่อนฤทธิภายหลังวันแลกเปลี่ยนสัตยาบันที่ว่ามาแล้ว,

ประการที่ ๒ บรรดาคดีทั้งหลายซึ่งชำระค้างอยู่ในศาลทูตฤกษ์สหรัฐอเมริกาในกรุงสยาม เมื่อ ณ วันแรกเปลี่ยนสัปดาห์ที่กล่าวแล้วจะคงชำระในศาลนั้นอีกต่อไปจนคดีเหล่านั้นจะได้อำนาจศาลให้แล้วกันในที่สุด และอำนาจศาลของทูตและกงสุลอเมริกันต้องมีอยู่เต็มที่เพื่อประโยชน์นี้.

ในการที่เกี่ยวกับศาลทูตฤกษ์สหรัฐอเมริกาต้องชำระตามความในประการที่ ๒ ของข้อ ๔ นกคี่ ถ้าในคดีที่พนักงานอเมริกันพึงได้ถอนตามความที่กล่าวไว้ในข้อ ๒ ก็ดี ถ้าพนักงานทูตฤกษ์จะขอแล้ว เจ้าพนักงานฝ่ายสยามจะต้องช่วยในการทุกอย่างที่เกี่ยวกับคดีนั้น.

ในการที่จะกระทำให้เป็นหลักฐานมั่นคง ผู้มีอำนาจเต็มทั้ง ๒ ฝ่ายได้ลงชื่อและประทับตราหนังสือนี้ไว้เป็นสำคัญ ณ วันที่ ๑๖ ธันวาคม พระพุทธศักราช สองพันสี่ร้อยหกสิบสาม ตรงกับวันที่ ๑๖ ทีเซมเบอร์ คฤศตศักราช พันเก้าร้อยยี่สิบ.

(ประทับตราและลงชื่อ) ประภากรวงศ์

(ประทับตราและลงชื่อ) นอร์มัน เอช. ดาวิส